

Huvudansökan, kandidatprogrammet i teologi och religionsforskning

Urvalsprov 24.5.2018 kl. 9.00–13.00

Skriv ditt namn och dina personuppgifter med tryckbokstäver.

Skriv ditt namn med latinska bokstäver (abcd...), inte till exempel med kyrilliska bokstäver (абвгд...).

Om du inte har en finländsk personbeteckning, skriver du istället din födelsetid.

Skriv dina personuppgifter på alla provpapper.

Efternamn	
Förnamn (alla)	
Personbeteckning	
E-postadress	
Telefon	

Kontrollera med hjälp av sidnumren att du har fått alla sidor.

Skriv din namnteckning i fältet nedan för att visa att du har kontrollerat ovan nämnda saker.

Namnteckning	
--------------	--

Om du vill att dina provsvar bedöms, lämna det nedanstående fältet tomt.

Om du inte vill att dina provsvar bedöms, skriv följande text i fältet nedan: "*Jag vill inte att mina provsvar bedöms*". I detta fall får du noll poäng i provet.

Att avstå från bedömning	
--------------------------	--

TEOL

Sida: 2 (11)

Namn: _____

Personbeteckning: _____

WVC

Läs noggrant igenom alla anvisningar

- Kontrollera att ditt provkompendium utöver titelbladet och anvisningarna (sida 1–4) innehåller följande sidor:
 - provfrågor och svarsfält (sida 5–11)
 - ett konceptpapper för egna anteckningar
- Svara på frågorna klart och tydligt så som det står i boken eller materialet. Var noggrann med att svara på varje fråga utgående från rätt material. Du kan få 0,25–0,5 poäng för ett tydligt framställningssätt, språkriktighet och en välstrukturerad essä.
- Skriv dina provsvar på finska eller svenska. Svar som har skrivits på andra språk bedöms inte.
- Skriv varje svar på strecket i frågans svarsfält. Du får skriva endast en rad text på varje svarsrad. Anteckningar som skrivits utanför svarsfältet beaktas inte i bedömningen.
- Skriv med blyertspenna och med tydlig handstil. Otydliga anteckningar bedöms enligt det alternativet som ger minst poäng.
- Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen. Du har fått ett konceptpappersark. Du kan få mera konceptpapper av övervakaren.
- Placera ditt provmaterial så att deltagare som sitter nära dig inte kan se dina svar och anteckningar.

Poäng

Du kan få 0–30 poäng för urvalsprovet. Du kan bli antagen endast om du får minst 2 poäng i varje provavsnitt och minst 12 poäng för alla provavsnitt sammanlagt. Om du låter bli att besvara ett av provavsnitten eller får färre än minimipoäng för ett avsnitt, bedöms inte dina svar i de övriga avsnitten.

Om du vill påkalla övervakarens uppmärksamhet

Om du vill påkalla övervakarens uppmärksamhet, ska du höja armen. Övervakaren kommer då fram till dig. Säg ditt ärende till övervakaren med låg röst.

Om du vill gå på toaletten

Du kan besöka toaletten ledsagad av en övervakare. Övervakarna följer en provdeltagare åt gången till toaletten.

De flesta provsalar har endast sådana toaletter i närheten som följer den traditionella könsindelningen i dam- och herrtoaletter. Därför måste den övervakare som följer dig vara en man om du vill besöka herrtoaletten och en kvinna om du vill besöka damtoaletten.

Gör så här om du vill besöka toaletten:

1. Kontrollera att det finns minst två övervakare i salen och att minst en är en person som kan följa dig till toaletten. Om dessa kriterier inte uppfylls, vänta tills situationen har ändrats.
2. Ta fram sidan 2 med texten WC med stor font och håll upp pappret så att övervakaren kan se texten och kommer fram till dig. Vänta tålmodigt. Övervakaren kan kanske inte följa dig till toaletten genast. Övervakaren kan inte heller nödvändigtvis följa provdeltagarna till toaletten i den ordning de anmäler sitt behov.
3. När övervakaren ger dig ett tecken, samla ihop dina provpapper och lägg dem innanför konceptpappret, och följ sedan övervakaren till toaletten.

När du vill lämna in ditt prov

När du vill lämna in provet, lägg in dina provpapper innanför konceptpappret i samma ordning som du fick dem.

När du går för att lämna in provet, ta med alla dina saker från din plats så att du inte behöver gå tillbaka för att hämta dem.

Lämna in alla provpapper, också konceptpappret, till övervakaren i salens främre del.

Lämna in alla papper, även om du har lämnat vissa eller alla uppgifter obesvarade. Bevisa din identitet när du lämnar in provpappren. Kom ihåg att skriva din namnteckning på provkompendiets titelblad. I samband med att du lämnar in dina provpapper antecknar övervakaren att du har deltagit i och lämnat in provet. Övervakaren kan ge dig ett separat intyg över att du deltagit i provet om du behöver det.

DEL 1.

Fråga rörande artikeln *Polemiikki identiteetin muodostuksen välineenä Raamatussa ja Koraanissa*, 2018 (Ilkka Lindstedt ja Nina Nikki) i förhandslitteraturen.

Artikeln beskriver allmänna företeelser i anslutning till identitetsbildning och grupp beteende samt deras förekomst i Bibelns och Koranens texter. Beskriv på basis av artikeln hur dessa företeelser yppar sig i de bifogade texterna ur Nya testamentet (A) och Koranen (B). Det finns utrymme för svaret under text A och B. Svaret ska skrivas i essäform (10 p). Överskrid inte det streckade svarsutrymmet. Text som överskrider svarsutrymmet beaktas inte vid bedömningen.

A: PAULUS' BREV TILL GALATERNA

4:21 Svara mig, ni som vill stå under lagen: har ni inte hört vad lagen säger? 22 Där står skrivet att Abraham fick två söner, en med sin slavinna och en med den fria kvinnan. 23 Men hans son med slavinnan var född efter naturens ordning, sonen med den fria kvinnan tack vare ett löfte. 24 Häri ligger en djupare innebörd: de två kvinnorna är två förbund. Det ena kommer från berget Sinai och föder sina barn till slavar, det är Hagar. 25 Sinai är ett berg i Arabien men svarar mot det nuvarande Jerusalem, som ju lever i slaveri tillsammans med sina barn. 26 Men det Jerusalem som finns i himlen är fritt; det är vår moder, 27 som det står skrivet: -- Jubla, du ofruktsamma som aldrig har fått barn, brist ut i glädjerop, du som aldrig känt födslovändor, ty den ensamma får många barn, fler än den som har en man. 28 Ni, bröder, är löftets barn, liksom Isak. 29 Den gången förföljde han som var född efter naturens ordning den andre som var född på ett andligt sätt, och så är det också nu. 30 Och skriften säger: Driv bort slavinnan och hennes son. Slavinnans son skall inte ärva tillsammans med den fria kvinnans son. 31 Alltså, bröder, är vi inte barn till en slavinna utan till den fria kvinnan.

(Bibel 2000)

B: KORANEN, sura 3

106. I [d.v.s. troende] ären det bästa folk, som frambragts bland människorna, enär I påbjuden det tillbörliga och förbjuden det otillbörliga och tron på Gud. Och om de, som fått skriften, trodde, så vore det bättre för dem; bland dem finnas rättrogna, men de flesta av dem äro de ogudaktiga.

107. De skola aldrig kunna tillfoga eder annat än ringa skada, och om de strida mot eder, vända de eder ryggen, och sedan få de ingen hjälp.

108. Uselhet hopas över dem, varhelst de anträffas utom i förbund med Gud och i förbund med människor; de ådraga sig Guds vrede, och armod hopas över dem, och detta därför att de förnekade Guds tecken och dräpte profeterna utan sak, och därför att de voro olydiga och begingo överträdelser.

109. De äro dock icke alla lika; bland dem, som fått skriften, finnes en rättfärdig menighet, som läser Guds tecken under nattens timmar, i det de falla ned.

DEL 3.

Fråga rörande artikeln *Elämää uskonrukouksessa. Eletty usko vanhoillislestadiolaisten ehkäisykeskustelun valossa*, 2017 (Meri-Anna Hintsala) i förhandslitteraturen.

1. Meri-Anna Hintsala behandlar i sin artikel den utlevda tron i ljuset av gammallaestadianernas preventivmedelsresonemang. Definiera på basis av Hintsalas artikel de följande tre (3) begrepp. Överskrid inte det streckade svarsutrymmet. Text som överskrider svarsutrymmet beaktas inte vid bedömningen.

1.1 helig/det heliga (0–2 p)

1.2 utlevd religion (0–2 p)

1.3 religiös kutym (0–2 p)

2. Hurdant är enligt Hintsala förhållandet mellan kropp och teologi inom laestadianismen? Svaret ska skrivas i essäform. (0–4 p)

Valintakokeen ennakkomateriaalit 2018 / förhandsmaterial för urvalsprovet 2018:

Teologia ja uskonntutkimus / teologi och religionsforskning

Materiaali 1: Hintsala, Meri-Anna: ”Elämää uskonrukouksessa. Eletty usko vanhoillislestadiolaisten ehkäisykeskustelun valossa”. Teologinen aikakauskirja 3/2017, s. 226-240.

https://www.helsinki.fi/sites/default/files/atoms/files/teologinen_ennakkomateriaali_1_hintsala_elamaa_uskonrukouksessa.pdf

Materiaali 2: Sillfors, Mikko: ”Ateismin lähteillä. Jumalattomuuden alkuperän ja yleistymisen tarkastelua”. Uskonntutkija-verkkolehti 1/2014.

https://www.helsinki.fi/sites/default/files/atoms/files/teologinen_ennakkomateriaali_2_sillfors_ateismi.pdf

Materiaali 3: Lindstedt, Ilkka, ja Nina Nikki: ”Polemiikki identiteetin muodostuksen välineenä Raamatussa ja Koraanissa”. Tiede ja edistys 1/2018, s. 31-47.

https://www.helsinki.fi/sites/default/files/atoms/files/teologinen_ennakkomateriaali_3_lindstedt_nikki_polemiikki_identiteetin_muodostuksen_valineena_raamatussa_ja_koraanissa.pdf

Mallivastaukset / Teologian ja uskonntutkimuksen valintakoe 2018

Osa 1 (0–10 p.)

MALLIVASTAUS

Kumpikin teksti edustaa synty-yhteisöjensä identiteetin muodostuksen varhaista vaihetta. Muodostus on kesken, mistä kertoo se, että ryhmän jäseniä ei vielä teksteissä tunneta ”kristittyinä” tai ”muslimeina”. Kummassakin tekstissä vedetään poleemisessa hengessä rajaa ulkopuolisiin ja pyritään luomaan omalle ryhmälle erillinen ja myönteinen identiteetti. Rajankäynti teksteissä tapahtuu – kuten sosiaalisen identiteetin teoria ennustaa – suhteessa ryhmien lähimpiin ja samankaltaisimpiin kilpakumppaneihin ja siihen liittyä diskriminoivien stereotyyppien käyttöä.

Galatalaiskirjeessä Paavali vetää rajaa juutalaiskristittyihin uskoviin, joiden mielestä Kristuksen seuraajiksi pakanuudesta kääntyneiden tuli noudattaa Mooseksen lakia. Paavalin näkökulmasta Galatiaan saapuneet julistajat uhkasivat ryhmän myönteistä erottautumista sulauttamalla uskovat juutalaisuuteen. Paavali vastaa uhkaan tarjoamalla uuden tulkinnan vanhatestamentillisesta Abraham-narratiivista. Hän esittää, että juutalaiset ovatkin Abrahamin orjavaimon, Hagarin jälkeläisiä ja vaeltavat lain orjuudessa, kun taas paavalilaiset ryhmät ovat taivaallisen Jerusalemin asukkaita ja ”lupauksen lapsia, kuten lisä oli”. Se, että Paavali pyrkii omimaan ryhmälleen juutalaisen historian, kertoo juutalaisuuden ja orastavan kristinuskon yhteen kietoutuneisuudesta ja läheisyydestä.

Koraanin teksti ei tunne vielä ”muslimien” ryhmää vaan sisäryhmää kutsutaan ”uskoviksi”. Tekstissä leimataan ulkopuolisiksi Kirjan ihmiset. Ryhmä pitää sisällään juutalaiset, kristityt ja saabilaiset, jotka olivat uskovien lähin viiteryhmä ja siksi luontevin kilpakumppani. Heitä syytetään siitä, että he ”eivät usko Jumalaan”, mikä on ymmärrettävissä viittaukseksi Muhammadin seuraajien vaatimaan ehdottomaan monoteismiin. Suhtautuminen Kirjan ihmisiin on kuitenkin kaksijakoista: joidenkin heistä kerrotaan olevan hurskaita. Sosiaalisen identiteetin teorian mukaan sisäryhmälle usein sallitaankin tietty monimuotoisuus ja artikkelissa esitettiin, että Muhammadin seuraajien ryhmä oli alkuvaiheessa inklusiivisempi kuin on aiemmin ajateltu. Tekstin lopussa uskovia kehoitetaan taas vetämään tiukka raja ulkopuolisiin esim. ystävyystymällä vain samoin uskovien kanssa. Samassa yhteydessä uskottomiin liitetään rajuja negatiivisia yleistyksiä: he ovat pahoja, pahantahtoisia ja taistelevat uskovia vastaan.

Osa 2 (0–10 p.)

MALLIVASTAUS

Artikkelin mukaan jumalauskon (teismin) vastinparin (0,5 pistettä, sivu 1) ateismin eli jumalattomuuden (0,5 pistettä, sivu 1) yleistymisen tarkastelussa on syytä huomioida biologiset, persoonallisuuspsykologiset ja sosiokulttuuriset tekijät (0,5 pistettä, sivu 4). Psykologista kaksoisprosessointiteoriaa hyödyntävän tutkimuksen mukaan jumalausko liittyy erityisesti ihmiselle evoluutiossa kehittyneisiin intuitiivisiin tekijöihin (0,5 pistettä, sivut 4–5), mutta yksilön taipumus esimerkiksi harkitsevaan reflektiiviseen ajatteluun lisää ateismin todennäköisyyttä (1,25 pistettä, sivut 3, 7). Ateismi voi myös yleistyä laajemmin johtuen sosiokulttuurisista tekijöistä (0,5 pistettä, sivut 1, 14–16). Uskonottomuus ja ateismi ovatkin yleisimpiä tieteellistä koulutusta painottavissa, vauraissa ja turvallisissa maissa, kuten länsimaissa (0,5 pistettä, sivut 2, 9–10).

Tieteellinen koulutus lisää ateismia, koska se kehittää reflektiivisen ajattelun käyttöä (1,25 pistettä, sivut 3, 9). Tiede myös esittää asioille naturalistisia syitä ja tukee siten naturalistisen maailmankuvan omaksumista (1,25 pistettä, sivut 9, 15). Mitä pidemmälle ihminen tieteellisellä uralla etenee, sen todennäköisempää on ateismi (0,5 pistettä, sivu 9). Tiedeyhteisöissä ateismi onkin tavallista sekä avointa ja siitä helposti tulee näin omaksuttava kulttuurinen normi (0,5 pistettä, sivu 9). Tosin tieteen piiriin hakeutuvat ihmiset ovat jo muutenkin usein reflektiivisesti suuntautuneempia (0,5 pistettä, sivu 9). Lisäksi tieteellinen koulutus tutustuttaa uusiin ajattelumalleihin, joka itsessään voi haastaa perinteisiä maailmankäsityksiä (0,5 pistettä, sivu 15).

Vauraus ja turvallisuus tukevat ateismia ja uskonottomuutta, koska tällöin on vähemmän tarvetta hakea jumallista apua ja lohtua (1,25 pistettä, sivut 9–10). Sen sijaan köyhyys ja uhat lisäävät uskomista turvaa tarjoavaan Jumalaan (0,5 pistettä, sivut 9–10). Ylipäänsä sosiokulttuuri on keskeinen tekijä maailmankuvan muodostumisessa (0,5 pistettä, sivut 8–9), ja jos sosiokulttuuri tukee heikosti yliluonnollista uskomusmaailmaa, se ei ehkä juurro osaksi yksilön maailmankuvaa (0,5 pistettä, sivut 8–9). Kun uskonnoille on olemassa vaihtoehtona toimivat hallinnot ja maalliset turvaverkot, uskonnon merkitys ja näkyvyys kulttuurissa vähenee (0,75 pistettä, sivut 9–10), mikä edelleen vähentää uskonnon tarttumapintaa ihmisiin (0,75 pistettä, sivut 9–10). Vapaissa, demokraattisissa maissa ihmiset voivat yleensä myös omaksua ja levittää ateistisia näkemyksiä ilman pelkoa rangaistuksesta (0,5 pistettä, sivu 15). Historiallisesti ateismia/naturalismia ovat voineet mahdollistaa esimerkiksi (0,5 pistettä per esimerkki, max. kolme esimerkkiä) antiikin Jooniassa vauraus ja katsomuksellinen vapaus (sivu 11), valistusaikana siirtomaakaupan kasvun kerryttämä vauraus (sivu 13) sekä 1800–1900-luvuilla teollistumisen synnyttämä elintason nousu, tieteen kehitys (mm. Darwinin luonnonvalintateoria) ja demokratisoituminen (sivut 13–14). Ylipäänsä nykyään vakaisissa maallistuneissa (kaunpunkki)ympäristöissä tarve tukeutua intuitiivisiin selityksiin vähenee, koska pääosa ilmiöistä on ihmisen hallitsemia ja/tai tieteen selittämiä (1,25 pistettä, sivu 9).

Lisäpisteet

- Vastaus on muodoltaan erityisen selkeä ja johdonmukainen – 0,25–0,5 pistettä
- Vastauksessa tuodaan esiin edellä mainittuun pisteytykseen kuulumattomia osuvia havaintoja tai artikkelissa olleita yksityiskohtia (kuten selitetään tarkemmin kaksoisprosessointiteoriaa, esitetään vaurauten ja turvallisuuteen liittyviä esimerkkejä tai annetaan nimiä, prosenttimääriä yms.) – 0,25–0,75 pistettä

Osa 3 (0–10 p.)

PISTEYTYS

1.1. Pyhä (s. 226, 227) **2p** (teoreettinen maksimi 3,25p)

- Tärkeinä pidetyt, vakavasti otettavat ja luovuttamattomat asiat, **1p**
- jotka yhdistävät ihmisen transsendentaaliseen läsnäoloon. (s.226) **0,5p**
- Pyhinä pidetyt asiat ovat suhteessa kontekstiin ja siksi vaihtelevat. (s.226) **0,5p**
- Pyhän suhde arkeen vaihtelee eri ajatusmalleissa: se voi mieltä osaksi arkea (lestadiolaisuus) tai olla erotettuja arjesta (Durkheim) (s.226) **0,5p**
- Pyhä voi tulla todeksi ruumiillisissa kokemuksissa tietyssä ajassa ja paikassa (s.227) **0,25p**
- Lestadiolaisuudessa pyhä konkretisoituu ehkäisemättömyydessä eli 'luomistapahtuman' kunnioittamisessa osana arkea ja ruumiillisuutta (s.227) **0,25p**
- Käsitteisiin pyhästä vaikuttavat muut vallalla olevat aatteet, (kuten lestadiolaisuuden tapauksessa mystiikka ja materialistinen antropologia) (s. 226, 227) **0,25p**

1.2. Eletty uskonto (s. 227, 237-238) **2p** (teoreettinen maksimi 2,75p)

- Teoreettinen käsite (s. 227), joka kuvaa tutkimuksellisen kiinnostuksen kohdetta **0,5p**
- Arkisen elämän uskonnolliset käytänteet: miten tavalliset ihmiset harjoittavat, kokevat ja ilmaisevat uskontoa ja hengellisyyttä jokapäiväisessä elämässä (s. 227) **1p**
- Yksi painopisteistä eletyn uskonnon tutkimuksessa on ruumiillisuus uskonnollisten käytänteiden kohteena: arkisen elämän ruumiillistuneet käytänteet uskonnollisten instituutioiden sisällä ja ulkopuolella (s. 227-228) **0,5p**
- Kiinnostuksen kohteena sosiaalisesti jaetut uskonnolliset käytänteet (s. 228), käsitys todellisuuden sosiaalisesta rakentumisesta tyypillinen lähestymistapa (228) **0,25p**
- Sekä teologialla että ruumiilla on merkitystä: Vaihtelevia painotuksia kognitiivisen merkityksestä – onko käytänteiden takana oleviin kognitiivisiin prosesseihin ja uskoon kiinnitetty tarpeeksi huomiota? (s. 228) **0,25p**
- Eletty uskonto keskittyy käytänteisiin, (s. 237) häivyttää rajaa opin ja elämän kaltaisten vastakkainasettelujen välillä – erotuksena eletyn uskon tutkimuksesta, joka ottaa ruumiin ja teologian tarkasteluun yhtä aikaa, ja jossa myös teologisen tradition ja opin asema on vahva (s. 238) **0,25p**

1.3. Uskonnollinen käytänte (s. 228) **2p** (teoreettinen maksimi 3,5p)

- Käytänteet, jotka liittyvät uskonnolliseen yhteisöön. **0,5p**
- Esim. käsien liittäminen rukoukseen (tai muu esimerkki, enintään yksi huomioidaan) **0,25p**
- Viittaa konstruktion, joka rakentaa yksilöitä sosiaalisina olentoina **0,75p**
- ja sosiaalisia maailmoja yksilöiden ympärillä **0,75p**
- Nähty uskonnollisen identiteetin olennaisena pohjana **0,25p**
- Käytänteiden kautta yksilö sisäistää uskonnolliset symbolit ja merkitykset **0,25p**
- Käytänteet liittyvät ruumiin uskonnollisiin merkityksiin. **0,25p**
- Käytänteet tukevat uskonnollista kokemusta ja elämää **0,25p**
- Käytänteiden taustalla olevat tiedolliset ja kognitiiviset prosessit antavat käytänteille niiden merkityksen **0,25p**

2. Ruumiin ja teologian suhde lestadiolaisuudessa (s. 230-232, 234, 236-238) **4p** (teoreettinen maksimi 7p)

- Usein implisiittinen ja argumenttiltaan monitasoinen (s. 234) **0,5p**. Ehkäisykielto ilmaistaan usein teologisin argumentein, jolloin uskovalta toivottavaa tekoa kutsutaan uskomiseksi eikä ehkäisystä kieltäytymiseksi. Ehkäisemättömyys näyttäytyy myös pelastuskysymyksenä. **0,25p**
- Kaksisuuntainen tai kehällinen **0,5p**. Teologia rakentaa suhdetta ruumiiseen, mutta ruumis myös rakentaa teologiaa. (s. 230) (Tämä tarkennus tuottaa edellä olevan pistemäärän myös yksinään, mutta sen mainitseminen ei tuo lisäpisteitä. Sama pätee muissakin vastaavasti merkityissä kohdissa)
- Limittäinen **0,5p**. Uskon ruumiillinen aspekti ja teologinen ulottuvuus esiintyvät samassa lausahduksessa. (s. 230, 231)
- Kiinteä (s. 236) **0,25p** Lestadiolaisuus vahvasti ruumiillisena uskonnonharjoittamisena asettuu osaksi monimuotoista luterilaista ruumiillisuutta. (s. 228)
- Teologia ruumiillistuu **1p**. Teologia vahvasti sisäistetty ja vaikuttaa arkisessa elämässä (s. 236).
- Ruumis ja teologia kietovat ihmisen materiaalisen kehon ja idean pyhästä yhdeksi ruumiillistuneeksi kokonaisuudeksi. (s. 236) **0,25p**
- Ruumiillinen teologisoituu **1p**, ruumiillinen kokemus ohjaa uudenlaiseen teologian tulkintaan, ruumiillinen saa uusia teologisia merkityksiä (s. 236)
- Ruumiillisuus saa hengellisen ulottuvuuden (kun ikuisuusnäkymää korostetaan): päätökset omaa ruumista koskien ovat ikuisuus-kysymyksiä **0,25p**
- Ruumiillisuus on hengellistä: koko ihmisen elämä on Jumalan varassa. (s. 234) **0,25p**
-
- Kaksi eri vanhurskauttamiskäsitystä **1p**: pyhityslinjan tulkinnassa ehkäisemättömyys on ainoa vaihtoehto uskossa säilymiseksi juuri ruumiillisten tekojen ja teologian tiiviissä kytköksessä, armolinjalla ruumiillisilla teoilla ei ole tällaista vanhurskautta lisäävää tai estävää merkitystä
- Ruumiillisuus ilmenee aineistossa ristiriitaisena (s. 231). **0,25p**
- Pyhä ruumiillistuu juuri naisen ruumiissa, jolloin naiset kokevat kuuliaisuudesta miehiä suuremman vastuun. (s. 232) (tai muu gender-näkökulman huomioiminen, enintään yksi huomioidaan arvostelussa) **0,25p**
- Eletyssä uskossa uskon kognitiivinen ulottuvuus (teologia) ja materiaalinen ulottuvuus (ruumis) otetaan huomioon yhtä aikaa (s. 238) **0,25p**
- Henkilökohtaisen uskon korostaminen operoi teologisen tiedon ja ruumiin tiedon kanssa. (s. 237) **0,25p**
- Teologian ja ruumiin välillä on jännite, jossa lestadiolaisen eletyn uskonnon kokonaisuus rakentuu. (s. 228) **0,25p**